

Miljödepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se

Länsstyrelsen i Gotlands läns yttrande angående Naturvårdsverkets rapport Redovisning av regeringsuppdrag att se över systemet för avgifter för sådan prövning och tillsyn som sker enligt miljöbalken

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Gotlands län efterlyser förklaring till hur de föreslagna ansöknings- och tillsynsavgifterna fördelas från staten till länsstyrelserna.

Vad beträffar miljöfarliga verksamheter kommer de största skillnaderna i ökade avgiftsbelopp att påverka små verksamheter mest.

För tillstånds- och dispensprövningsärenden enligt 7 kap. miljöbalken införs eller höjs enligt förslaget flera avgifter. Dessa kan komma att drabba små markägare och verksamhetsutövare hårt.

Beskrivning av ärendet

Länsstyrelsen i Gotlands län yttrar sig endast om Naturvårdsverkets rapport från den 28 mars 2022 (NV-04185-20) och avstår från att yttra sig om Statskontorets översyn av avgiftssystemet för prövning och tillsyn som sker enligt miljöbalken. Anledningen till detta är att Länsstyrelsen bedömer att de två rapporterna i väsentliga delar överensstämmer med varandra.

Länsstyrelsen i Gotlands län har heller inga synpunkter på de förändringar som föreslås till avgifterna för vattenverksamhet eller vattenverksamhet som avser markavvattnings.

Länsstyrelsen bedömer att det generellt är befogat med en höjning av avgifterna så att intäkterna på ett mer ändamålsenligt sätt kan täcka de verkliga kostnaderna för prövning och tillsyn enligt miljöbalken. Genom detta yttrande vill Länsstyrelsen dock uppmärksamma miljödepartementet på några konsekvenser av förslaget som vi ser skulle kunna komma att bli utmanande på olika sätt.

Fördelning av ekonomiska intäkter

Länsstyrelsen önskar förtydligande om hur de inbetalade avgifterna kommer att fördelas mellan provnings- och tillsynsmyndigheterna. Den föreslagna ansökningsavgiften ska enligt förslaget betalas till den aktuella provningsmyndigheten. Länsstyrelsen i Gotlands län är inte provningsmyndighet men lägger ändå stora resurser på provningar i egenskap av remissinstans. Frågan är hur den ekonomiska täckningen för dessa resurser tilldelas remissinstanserna på ett rättvisande sätt? Särskilt som det från år till år kan variera vilken länsstyrelse som har de mest resurskrävande provningarna.

Vidare är det inte tydligt om tillsynsavgifterna från pågående verksamheter kommer att direkt tilldelas till den länsstyrelse där verksamheten verkar.

Miljöfarlig verksamhet (avsnitt 5 och 6.1.1)

Konsekvenser av ansökningsavgiften

Enligt förslaget ska kostnaden för handläggning av provningsärendet tas ut som en engångsavgift innan handläggningen påbörjas. En uppenbar ekonomisk konsekvens blir att provningskostnaden för grundtillståndet kommer innan verksamheten har startat och genererat intäkter. Därmed innebär förslaget att den som avser att söka tillstånd behöver ha starkare ekonomiska förutsättningar än idag.

Särskilt vill Länsstyrelsens fiskefunktion i detta sammanhang kommentera förslaget om att införa samma principer för avgifter för miljöfarlig verksamhet på fiskodling och övervintrade av fisk. Sammantaget med de övriga svårigheter som vattenbruket har i uppstartsläget kan detta leda till att tröskeln med en engångsavgift kan bli för stor för att fortsätta. Det vill säga utvecklingen av ett hållbart vattenbruk, som många av dagens styrdokument säger att vi ska ha, blir hämmade av ytterligare en tröskel att ta sig över.

Konsekvenser för små respektive stora verksamheter

Länsstyrelsen konstaterar att de nya ansöknings- och tillsynsavgifterna kan komma att drabba små verksamheter så pass hårt att de kanske inte kan komma till stånd. Detta gäller exempelvis mindre täktverksamheter. Enligt gällande FAPT finns de täktverksamheter som idag betalar 1950 kr i årsavgift. Denna kostnad avser alltså både provning och tillsyn. För att beräkna en jämförlig kostnad i enlighet med förslaget i rapporten kan ansökningsavgiften delas över tio år i enlighet med hur Naturvårdsverket kommit fram till ansökningsavgifternas storlek (se tabell 2 sid 36) och sedan adderas med den årliga tillsynsavgiften. Detta innebär i detta

exempel $(75000/10) + 8000 = 15500$ (5.6.7 Bilaga, sid 103). Ökningen skulle då bli ungefär 700 % per år. Visserligen kanske ett grundtillstånd för denna typ av verksamhet varar längre än tio år men det är helt oavsett en betydande skillnad för en verksamhet som kanske inte har så stor ekonomisk omsättning och i många fall inte så stor negativ miljöpåverkan heller.

Jämförelsevis kan beräkningsmetoden användas för en av de verksamheter som enligt gällande FAPT har en hög avgift, t ex förbränning av avfall, som betalar provnings- och tillsynsavgift om 375 000 kr per år. Enligt förslaget (5.6.7 Bilaga, sid 103) skulle den typen av verksamhet betala motsvarande 401 000 kr/år fördelat över 10 år $(1\,300\,000/10 + 2\,71\,000)$. Ökningen skulle då bli ca 7 % per år vilket inte är en alls så märkvärdig skillnad, särskilt som denna typ av verksamhet typiskt sett är av den omfattningen att en sådan ökning knappt blir märkbar.

Det ter sig som att räkneexemplen ovan tydliggör att principen om att "förorenaren betalar" (sid 144 och 197) som enligt rapporten ska gälla, går något förlorad.

Lägsta nivå för tillsynsavgift

Länsstyrelsen delar Naturvårdsverkets slutsats att en lägsta nivå för normtid för tillsyn bör vara 8 timmar per år vilket blir 8000 kr per år (se sid 42). Administration, registerhållning, granskning av miljörapport med mera summerar till motsvarande åtminstone en arbetsdag oavsett storlek eller omfattning av en tillståndspliktig verksamhet. För vissa mindre verksamheter kommer detta att upplevas som en oerhörd höjning av årlig avgift.

Det är dock Länsstyrelsens förståelse att ansökningsavgiften ska skälighetsprövas i varje enskilt fall, och att tillsynsavgifter kan nedsättas om tillsynsbehovet inte motsvarar timmarna beräknade för verksamheten. Möjligheter att justera avgifterna finns således i de fall de inte verkar rimliga. Detta kräver dock administrativa insatser som i sig tar resurser i anspråk.

Nya avgifter för viss övrig verksamhet (avsnitt 5.4 & 6.5)

Ny avgift för provning av ansökan om upphävande av strandskydd

Länsstyrelsen i Gotlands län har fått väldigt få sådana ansökningar, i motsats till vad som framförs i remissen när det gäller andra län, men det utesluter inte att de kan bli flera i framtiden och då är det befogat att kunna ta ut en avgift för provningen.

Ny avgift för tillståndsprövning Natura 2000

Enheten för naturskydd ställer sig tveksam till en så hög avgift för prövning av ärenden där det bara krävs Natura 2000-tillstånd. Idag saknas möjlighet att ta ut avgift. Många Natura 2000-områden är inte inlösta och för den enskilde markägaren som avsatt mark vid utpekandet av områden blir 10 700 kr ett hårt slag. Det behöver finnas möjlighet att undanta eller nedsätta avgiften i enskilda fall.

I ett ärende om dispens enligt 7 kap. 11 § andra stycket andra meningen miljöbalken från förbudet inom ett biotopskyddsområde

Här bedömer enheten för naturskydd att det bör finnas en möjlighet att reglera avgiften i förhållande till prövningens omfattning. Enstaka träd i alléer som drabbats av askskottsjuka eller almsjuka bör kunna få tas ner och ersättas med andra träd till en lägre avgift. För att få full kostnadstäckning här kan det i stället vara befogat med en högre avgiftsklass för omfattande ledningsdragningar och röjningar där många biotopskyddade element, till exempel alléer, diken och stengården, berörs.

Slutligen välkomnar enheten för naturskydd en framtida översyn av möjligheten att ta ut avgift för prövning av samråd enligt 12 kap 6 §. Detta är en mycket omfattande del av länsstyrelsens naturprövningar enligt miljöbalken som idag helt saknar kostnadstäckning.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta mig, Betty Hines, för frågor på telefon 010-2239348 eller via e-post betty.hines@lansstyrelsen.se.

Det går även bra att ringa till Länsstyrelsens växel. Telefonnummer finns längst ner på första sidan.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Anders Flanking med miljöskyddshandläggare Betty Hines som föredragande. I den slutliga handläggningen har också Anna-Lena Fritz, Andreas Pettersson och Annika Broms medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia till

m.me@regeringskansliet.se